

SPIS TREŚCI

O DUSZY

tłum. *Paweł Siwek*

Wstęp	8
O duszy	33

Księga pierwsza

1. Doniosłość psychologii i jej metoda	33
2. Teorie duszy w starożytnej filozofii	41
3. Czy dusza porusza się?	49
4. Dusza harmonią ciała, liczbą, która sama się porusza	57
5. Dusza a „liczba poruszająca się”. Jedność duszy	62

Księga druga

1. Pierwsza definicja duszy	68
2. Definicja duszy (ciąg dalszy)	72
3. Władze cechujące jestestwa żywe	77
4. Władza wegetatywna	80
5. Ogólny rzut oka na wrażenia zmysłowe	86
6. Ogólne uwagi o przedmiotach zmysłowych	89
7. Wzrok i jego przedmiot	91
8. Dźwięk i słuch	94
9. Powonienie i zapachy	99
10. Smak	101
11. Dotyk i jego przedmiot	103
12. Ogólne uwagi na temat wrażeń zmysłowych	106

Księga trzecia

1. Ilość zmysłów własnych. Pierwsze zadanie zmysłu wspólnego	108
2. Zmysł wspólny (ciąg dalszy)	112
3. Wyjaśnienie pojęć: wyobraźnia, rozum, roztropność, mniemanie	117
4. O rozumie – ogólnie	123

5. Rozum czynny	126
6. Czynności rozumu. Poznawanie rzeczy złożonych i niezłożonych	129
7. Rozum praktyczny	132
8. Niektóre uwagi dotyczące rozumu, zmysłów i wyobraźni	135
9. Władza ruchowa	136
10. Przyczyny ruchu zwierząt	139
11. Przyczyny ruchu przestrzennego zwierząt	141
12. Przyczyny ruchu przestrzennego zwierząt (ciąg dalszy)	143
13. Ciało zwierzęcia a pierwiastki. Rola zmysłu dotyku	145

KRÓTKIE ROZPRAWY PSYCHOLOGICZNO-BIOLOGICZNE

tlum. Paweł Siwek

Wstęp	148
Krótkie rozprawy psychologiczno-biologiczne	185
O zmysłach i ich przedmiotach	185
1. Ogólne uwagi o zmysłach i ich przedmiotach	185
2. Organy zmysłów w stosunku do pierwiastków chemicznych	190
3. Kolory i metody ich wytwarzania	197
4. Smak	203
5. Zmysł powonienia i zapachy	209
6. Problem podzielności w nieskończoność przedmiotu zmysłów	218
7. Ile przedmiotów można równocześnie postrzegać?	225
O pamięci i przypominaniu sobie	232
1. Pamięć	232
2. O przypominaniu sobie	238
O śnie i czuwaniu	248
1. Zakres snu w przyrodzie żywej. Stosunek wzajemny snu i stanu czuwania	248
2. Organ snu. Przyczyna celowa i materialna snu	251
3. Istota snu i czuwania oraz ich przyczyny	255
O marzeniach sennych	261
1. Stosunek marzeń sennych do wrażeń zmysłowych, wyobrażeń i mniemań	261
2. Jak powstają marzenia senne?	263
3. Struktura marzeń sennych	268
O wieszczbiarstwie ze snu	272
1. Poglądy na wartość wieszczbiarstwa	272
2. Tłumaczenie marzeń sennych	275
O długości i krótkości życia	278

1. Problem	278
2. Problem niezniszczalności	279
3. Rola przeciwieństw w zniszczeniu	281
4. Jestestwa, które najdłużej żyją	282
5. Przyczyny długiego i krótkiego życia	283
6. Długość życia u roślin	285
O młodości i starości	287
1. Wstęp. Część górna i dolna jestestw żywych	287
2. Siedziba duszy wegetatywnej i zmysłowej	289
3. Umiejscowienie zasady życiowej w organizmie	290
4. Siedziba ciepła wrodzonego	292
5. Wyczerpanie ciepła i wygaśnięcie	294
6. Znaczenie oziębiania dla zachowania życia	295
O oddychaniu	296
1. Ogólne uwagi o oddychaniu	296
2. Starożytnych teorie oddychania	297
3. Starożytnych teorie oddychania (ciąg dalszy)	298
4. Teoria Demokryta	299
5. Teoria Platona	301
6. Stosunek oddychania do odżywiania	302
7. Teoria Empedoklesa	303
8. Znaczenie ciepła i zimna dla życia wegetatywnego	305
9. Udział zimna w oddychaniu	307
10. Płuca i skrzele	309
11. Funkcja otworu gębowego	310
12. Wieloryby, mięczaki, skorupiaki	311
13. Płuca	313
14. Nauka Empedoklesa o zwierzętach wodnych	314
15. Znaczenie powietrza dla oddychania	316
16. Serce, płuca, skrzele	316
O życiu i śmierci	317
1. Przyczyny organiczne życia i śmierci	317
2. Zasadnicze etapy w życiu	318
3. Uduszenie	319
4. Potrójny stan serca	319
5. Mechanizm oddychania	320

ZOOLOGIA

tłum. Paweł Siwek

Wstęp	324
-----------------	-----

Zoologia	340
--------------------	-----

Księga pierwsza

1. Organizm zwierząt i ich tryb życia w zarysie	340
2. Organy odżywiania zwierząt	345
3. Płeć	346
4. Krew. Dotyk	346
5. Rodzenie się zwierząt i ich przenoszenie się z miejsca na miejsce	347
6. Rodzaje i gatunki zwierząt. Metoda ich badania	349
7. Czaszka	350
8. Twarz	351
9. Oczy, brwi, powieki	351
10. Oczy	352
11. Uszy, nos, usta	352
12. Szyja i tułów	354
13. Brzuch i męski organ rodny	354
14. Organy rodne żeńskie	354
15. Struktury ciała ludzkiego	355
16. Mózg, szyja, płuca, wewnętrzności	357
17. Serce, żyły, nerki, pęcherz	359

Księga druga

1. Różnice morfologiczne zwierząt	361
2. Zęby psów	368
3. Zęby koni	369
4. Zęby trzonowe	369
5. Zęby słonia	369
6. Słoń (ciąg dalszy)	369
7. Jama gębowa zwierząt	370
8. Małpa	370
9. Koczkodan	371
10. Krokodyl	371
11. Kameleon	372
12. Ptaki	373
13. Zwierzęta żyjące w wodzie	374
14. Węże lądowe i morskie	376
15. Zwierzęta krwiste i ich organy wewnętrzne	376
16. Nerki i pęcherz	378
17. Organy wewnętrzne (serce, wątroba, przełyk, żołądek); wewnętrzności węzłów, ryb, ptaków	379

Księga trzecia

1. Organy rozrodcze różnych zwierząt	383
2. Problem krwi. Seynnesis i Diogenes	386
3. System żylny Polibiusza i Arystotelesa	389
4. System żylny Arystotelesa (ciąg dalszy)	391
5. Ściągna	393
6. Fibry	394
7. Kości	394
8. Chrzątka	396
9. Rogi i paznokcie	396
10. Włosy i skóra	397
11. Włosy i skóra (ciąg dalszy)	397
12. Pióra	399
13. Błony	400
14. Epiploon	400
15. Pęcherz	401
16. Tkanka miękka	401
17. Tłuszcz i lój	401
18. Żrenica oka	402
19. Krew	403
20. Szpik i mleko	404
21. Mleko i ser	406
22. Nasienie	407

Księga czwarta

1. Główne rodzaje zwierząt bezkrwistych – ośmiornica, małża, kalmar i inne głowonogi	408
2. Skorupiaki	411
3. Kraby	415
4. Muszlowe	416
5. Jeżowce	420
6. Żachwy. Ukwiały	421
7. Owady i zwierzęta dziwaczne	423
8. Zmysły kreta, ryb i zwierząt bezkrwistych	425
9. Głos i dźwięk ryb, ptaków i zwierząt czworonożnych	429
10. Sen i czuwanie	431
11. Rozróżnienie płci – ich cechy drugorzędne	433

Księga piąta

1. O rodzeniu w ogóle	435
2. Akt zapłodnienia u czworonożnych zwierząt żyworodnych	436

3. Zwierzęta czworonożne jajorodne	437
4. Węże i jaszczurki	438
5. Ryby	438
6. Głównonogi	440
7. Skorupiaki	440
8. Owady	441
9. Ptaki, owady, ryby	442
10. Ryby	443
11. Ryby (ciąg dalszy)	444
12. Głównonogi i Muszlowe	445
13. Ptaki dzikie i domowe	446
14. Pora urodzin różnych zwierząt i człowieka	446
15. Muszlowe. Asterie. Pasożyty	449
16. Samorództwo morskich anemonów i gąbek	452
17. Skorupiaki	454
18. Głównonogi	455
19. Owady	457
20. Owady (ciąg dalszy)	460
21. Pszczoły	461
22. Pszczoły. Miód	462
23. Szerszenie i osy	464
24. Trzmiele	464
25. Mrówki	465
26. Skorpiony	465
27. Pająki	465
28. Szarańcze	466
29. Attelaby (gryle)	466
30. Cykady	466
31. Samorództwo u owadów. Pasożyty ryb	467
32. Mole	469
33. Żółw, jaszczurka, krokodyl	470
34. Żmija i inne węzowate	470

Księga szósta

1. Rodzenie się ptaków	471
2. Jajo	472
3. Jajo kurze. Rozwój embrionu	475
4. Rodzenie się gołębi	477
5. Sęp	478
6. Orzeł i ptaki drapieżne	478
7. Kukułka	479
8. Udział samca w wysiadywaniu jaj	480
9. Paw	481

10. Ryby	481
11. Ryby (ciąg dalszy)	484
12. Delfiny i Walenie	485
13. Ryby jajorodne	486
14. Ryby jajorodne (ciąg dalszy)	487
15. Samorództwo	489
16. Węgorze	490
17. Pora tarła u ryb	491
18. Zwierzęta żyworodne	493
19. Owce i kozy	496
20. Psy	497
21. Bydło rogate	499
22. Konie	500
23. Osioł	502
24. Muł	503
25. Określenie wieku zwierząt czworonożnych	504
26. Wielbłąd	504
27. Słoń	504
28. Dzik	504
29. Jeleń	505
30. Niedźwiedź	506
31. Lew	506
32. Hiena	507
33. Zając	507
34. Lis	508
35. Wilk, kot, pantera, szakal	508
36. Hemionos	509
37. Mysz	509

Księga siódma

1. Dojrzałość płciowa	510
2. Miesiączka	512
3. Brzemiennosc	514
4. Brzemiennosc, bliźnięta, superfetacja	515
5. Uwagi o mleku i brzemiennosci	518
6. Trwanie płodności. Podobieństwo dzieci do rodziców	518
7. Rozwój zarodka	519
8. Embrion	520
9. Poród	521
10. Wiązanie pępowiny. Powłoka płodu	521
11. Mleko	523
12. Konwulsje dzieci	523

Księga ósma

1. Zasada ciągłości w naturze	524
2. Zwierzęta lądowe i wodne	525
3. Pożywienie ptaków	531
4. Pożywienie jaszczurek i węzów	533
5. Pożywienie zwierząt dzikich	534
6. Jak piją zwierzęta. Hodowla świń	535
7. Pożywienie bydła	536
8. Pożywienie koni, mułów i osłów	536
9. Pożywienie słonia	537
10. Pożywienie owiec i kóz	537
11. Pożywienie owadów	538
12. Odlatywanie ptaków	538
13. Migracja ryb i chowanie się zwierząt	540
14. Zimowanie owadów	542
15. Zimowanie ryb	543
16. Zimowanie ptaków	544
17. Sen zimowy zwierząt czworonożnych	544
18. Wpływ klimatu na zwierzęta	546
19. Wpływ klimatu na ryby i ich choroby	546
20. Choroby ryb	548
21. Choroby świń	549
22. Choroby psa	550
23. Choroby krów	551
24. Choroby koni	551
25. Choroby osła	552
26. Choroby słonia	553
27. Choroby pszczół	553
28. Różnorodność zwierząt zależna od miejsc zamieszkania	554
29. Wpływ miejsca na życie zwierząt	555
30. Właściwości kuchenne ryb	556

Księga dziewiąta

1. Psychologia porównawcza zwierząt	557
2. Ryby	562
3. Owce i kozy	562
4. Krowy i kobyły	563
5. Jelenie	563
6. Niedźwiedzie	564
7. Ptaki	566
8. Ptaki (ciąg dalszy)	567
9. Dzieciotł	569

10. Żurawie i pelikany	569
11. Roztropność przejawiająca się w sposobie budowania gniazd	569
12. Łabędzie	570
13. Sroka, bocian	571
14. Zimorodek i jego gniazdo	572
15. Dudek, sikora	572
16. Elea i gnafalos	573
17. Chruściel	573
18. Czapla	573
19. Kos	574
20. Drozd	574
21. Ptak błękitny	574
22. Chlorion	574
23. Lampart i kwiczoł	575
24. Kawki	575
25. Skowronek	575
26. Bekas	576
27. Ibis	576
28. Mały puchacz	576
29. Kukułka	576
30. Kypsele	577
31. Kruk	577
32. Orzeł	578
33. Ptaki scytyjskie	579
34. Orzeł morski	579
35. Łyska	580
36. Sokoły	580
37. Ryby	581
38. Roztropność owadów	584
39. Pająki	585
40. Pszczoły	586
41. Osy	593
42. Szerszenie	595
43. Trzmiele i osy ziemne	596
44. Lew i szakal	596
45. Żubr	597
46. Słoń	598
47. Wielbłąd	598
48. Delfin	599
49. Zmiany cech płciowych	599
50. Następstwa kastracji	600
51. Metamorfoza ptaków	601

Księga dziesiąta

1. Przyczyny niepłodności związane z macicą i miesiączką	603
2. Położenie macicy	605
3. Stan normalny i anormalny macicy	606
4. Inne przyczyny niepłodności	608
5. Niepłodność (ciąg dalszy)	609
6. Udział samicy w akcie rodzenia	611
7. „Mola”	612

O CZĘŚCIACH ZWIERZĄT

tłum. *Paweł Siwek*

Wstęp	616
O częściach zwierząt	636

Księga pierwsza

1. Metoda w biologii. Celowość w naturze. Dychotomia	636
2. Krytyka dychotomii: jej niewystarczalność	650
3. Krytyka dychotomii: jej trudności i błędy	652
4. Zasady klasyfikacji naturalnej. Metoda badań biologicznych	656
5. Doniosłość biologii i właściwej metody w jej badaniach	658

Księga druga

1. Elementy i ich syntezy w organizmie. Części jednorodne i niejednorodne . . .	662
2. Części jednorodne. Krew. Ciepło i zimno	665
3. Rola elementu suchego w organizmie. Krew. Odżywianie	669
4. Skład krwi. Osocze	672
5. Tłuszcz. Łój	673
6. Szpik. Krew	674
7. Mózg	675
8. Tkanka miękka różnych zwierząt	678
9. System kostny i chrząstkowy organizmów	680
10. Rzut oka na konstytucję zwierząt. Miejsce uprzywilejowane człowieka. Podział zmysłów	683
11. Słuch u zwierząt czworonożnych żyworodnych	686
12. Słuch innych zwierząt	686
13. Powieki. Wzrok ryb i owadów	686
14. Rzęsy. Ogon. Włosy	688
15. Rzęsy	689
16. Węch. Nos słonia i ptaków. Wargi. Język	689
17. Język u różnych gatunków zwierząt	691

Księga trzecia

1. Zęby. Usta. Dziób. Twarz	693
2. Rogi. Ich umiejscowienie i stosunek do kości	696
3. Szyja. Języczek	698
4. Wnętrznosci. Serce, jego anatomia i choroby	700
5. Wielka żyła i aorta	704
6. Funkcja płuc i ich różnorodność u różnych gatunków	707
7. Wątroba. Śledziona. Nerki	708
8. Pęcherz	710
9. Nerki	711
10. Diafragma. Śmiech	713
11. Błony okrywające części wewnętrzne	715
12. Anatomia porównawcza niektórych części wewnętrznych	716
13. Części wewnętrzne a tkanka miękka	716
14. Żołądek, jego położenie i funkcja	716
15. Podpuszczka	720

Księga czwarta

1. Wnętrznosci czworonożnych i beznogich zwierząt jajorodnych	720
2. Żółć i jej stosunek do wątroby	721
3. „Siatka brzuszna” (<i>epiploon</i>)	723
4. Błona kiszkowa (<i>mezenter</i>)	724
5. Organy odżywiania zwierząt bezkrwistych	724
6. Budowa zewnętrzna owadów	732
7. Budowa zewnętrzna zwierząt muszlowych	734
8. Skorupiaki	734
9. Cechy charakterystyczne głowonogów	736
10. Uwagi dotyczące głowy, szyi, kończyn i tułowia zwierząt krwistych. Zasadnicza różnica między człowiekiem a zwierzętami	738
11. Cechy charakterystyczne zwierząt jajorodnych: gadów i ptaków	746
12. Budowa ptaków i ich lot	749
13. Budowa ryb. Wieloryby, foki, nietoperze	752
14. Struś	756
Bibliografia	757

